

Εκπαιδευτικό Υλικό
για τη
Διαφοροποιημένη διδασκαλία

Ευγενία Νιάκα

Σχολική Σύμβουλος

1^{ης} εκπαιδευτικής περιφέρειας Κοζάνης

Οι μαθητές στα σχολεία σήμερα:

- Προέρχονται από διαφορετικά **πολιτισμικά** περιβάλλοντα
- Έχουν διαφορετικό **μαθησιακό προφίλ**
- Έρχονται στο σχολείο με **διαφορετικά επίπεδα συναισθηματικής και κοινωνικής ωριμότητας**
- Έχουν διαφορετικά **ενδιαφέροντα**
- Έχουν διαφορετικά επίπεδα **ακαδημαϊκής ετοιμότητας** σε διάφορα μαθήματα
- Έχουν **μαθησιακές δυσκολίες**, οι οποίες τους επηρεάζουν σε όλη την ζωή τους
- Μπορεί να έχουν **αναπτυγμένες δεξιότητες και βαθμό κατανόησης**
- Μπορεί να εμφανίζουν διάφορες **αναπηρίες**
- Μπορεί να κουβαλούν στο σχολείο μεγάλο **άγχος** που προέρχεται από την οικογένεια και το οποίο είναι δυσβάχτατο γι' αυτούς
- ❑ Αυτή η ολοένα αυξανόμενη διαφορετικότητα των μαθητών στα σημερινά σχολεία δημιουργεί την επιτακτική ανάγκη στους παιδαγωγούς και στους φορείς της εκπαίδευσης να επαναπροσδιορίσουν την διδασκαλία και την μάθηση μέσα στην γενική τάξη

Διαφοροποίηση της Διδασκαλίας – Θεωρητικό Υπόβαθρο

- Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας προσφέρει ίσως το κλειδί για να ξεδιαλύνουμε τον γρίφο στις τάξεις μεικτής ικανότητας
- Έχει την βάση της στις θεωρίες της εποικοδόμησης της μάθησης (**constructivism**) και της αλληλεπίδρασης (Vygotsky, 1988).
- **Εποικοδομητισμός:** η γνώση κωδικοποιείται και γίνεται αντικείμενο επεξεργασίας με βάση προηγούμενες έννοιες, σημασιολογικά δίκτυα και γνωστικά σχήματα.
- Επομένως, η γνώση **οικοδομείται** σε **προηγούμενες – προαπαιτούμενες** για το συγκεκριμένο έργο.
- Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας θεμελιώνεται στην **ανάλυση της αδιαφοροποίητης ύλης** σε:
 - βασικές γνώσεις (του μαθήματος που διδάσκουμε) και
 - προαπαιτούμενες γνώσεις (αυτές που είναι απαραίτητες για την υποστήριξη των βασικών).

Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης

(συνέχεια...)

- Αποτελεί την βασική έννοια της θεωρίας του Vygotsky και αναφέρεται στο **επίπεδο ανάπτυξης** που επιτυγχάνεται με την **διαμεσολαβητική λειτουργία** του **περιβάλλοντος** και των **ατόμων** που προσφέρουν βοήθεια στον μαθητή για την ανάπτυξη του αυτή.
- ΖΕΑ είναι:
- η **απόσταση μεταξύ του επιπέδου ανάπτυξης** στο οποίο ο μαθητής βρίσκεται σε μια γνωστική περιοχή – αυτών που ο μαθητής μπορεί να επιτύχει από μόνος του – **και του επιπέδου που ο μαθητής μπορεί να φτάσει** αν βοηθηθεί από κάποιους πιο έμπειρους ενήλικους ή συνομηλίκους.
- Επομένως, η διαφοροποίηση της διδασκαλίας προσφέρει στους μαθητές:
- επιλογές **μετάβασης** σε πιο σύνθετο υλικό εφόσον έχουν κατακτήσει συγκεκριμένες βασικές δεξιότητες
- και στον εκπαιδευτικό έναν πιο **δυναμικό και διευκολυντικό** ρόλο, δημιουργώντας ένα μαθησιακό περιβάλλον το οποίο μεγιστοποιεί τις ευκαιρίες ουσιαστικής μάθησης.

Οι ατομικές Διαφορές (συνέχεια...)

- Οι ατομικές διαφορές πάντα γοήτευαν και αποτελούσαν πρόκληση για τους παιδαγωγούς ανά τους αιώνες. Από τη μια μεριά, η κατανόηση της έννοιας των ατομικών διαφορών και η προσαρμογή της διδασκαλίας δίνουν κίνητρο στο επάγγελμά μας. Από την άλλη όμως, η ανταπόκρισή μας σ' αυτές σε πρακτικό επίπεδο μας διαφεύγει σχεδόν ολότελα.

Pat Burke Guild

Stephen Garger

- Οι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να γνωρίζουν πώς να ανταποκρίνονται στην ολοένα αυξανόμενη διαφορετικότητα των σημερινών τάξεων, αναγνωρίζοντας τα δυνατά σημεία κάθε μαθητή, καθώς και τα όριά του.

Νευροψυχολογική Έρευνα (συνέχεια)

- Οι πρόσφατες έρευνες στον τομέα της νευροψυχολογίας έχουν μεγάλη σημασία για τους παιδαγωγούς. Καλή διδασκαλία συνεπάγεται την επιδέξια καθοδήγηση του εγκεφάλου ώστε να **επεξεργάζεται**, να **αποθηκεύει** και να **ανακαλεί** πληροφορίες.
- Προτείνει **τρεις ευρείες και σχετιζόμενες έννοιες** οι οποίες κάνουν την διαφοροποίηση της διδασκαλίας απαραίτητη:
 - ❑ Το **μαθησιακό περιβάλλον** πρέπει να παρέχει **ασφάλεια** και να είναι φιλικό ώστε να ενθαρρύνει την μάθηση. Οι μαθητές που αισθάνονται άσχημα εξαιτίας απόρριψης, αποτυχίας, πίεσης και φόβου, μπορεί να μην νιώθουν ασφαλής μέσα στο μαθησιακό πλαίσιο.
 - ❑ Το **επίπεδο δυσκολίας του υλικού προς μάθηση** δεν πρέπει να είναι ούτε πολύ εύκολο, ούτε πολύ δύσκολο (εύκολο =δεν μαθαίνω τίποτα καινούριο, δύσκολο =δεν μπορώ να το μάθω).
 - ❑ Ο μαθητής πρέπει να είναι σε θέση να **οικοδομήσει το νόημα** των ιδεών και δεξιοτήτων μέσω **ουσιαστικών συνδέσεων**.

Μαθησιακό προφίλ (συνέχεια...)

- Δεν μαθαίνουν όλοι οι μαθητές με τον ίδιο τρόπο.
- Η επίγνωση της ύπαρξης διαφορετικών μαθησιακών προφίλ είναι ένα σημαντικό εργαλείο για τον εκπαιδευτικό ώστε να κατανοήσει τις ατομικές διαφορές και να βοηθήσει στην εξέλιξη του μαθητή (Silver, & Perini, 2001).
- Ο προσδιορισμός του μαθησιακού προφίλ δίνει την δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες του μαθητή, ώστε να τον βοηθήσει να επιτύχει καλύτερα ακαδημαϊκά αποτελέσματα.

Πολλαπλές Νοημοσύνες (συνέχεια)

- Η θεωρία του Gardner (1999) εστιάζει στην ύπαρξη οκτώ τύπων νοημοσύνης: **γλωσσική, λογικο -μαθηματική, οπτικο – χωρική, μουσική, σωματο - κιναισθητική, νατουραλιστική, διαπροσωπική και ενδοπροσωπική.**
- Οι διδακτικές τεχνικές που βασίζονται αποκλειστικά σε έναν μόνο τύπο νοημοσύνης ελαχιστοποιούν τις ευκαιρίες για εκείνους τους μαθητές που έχουν άλλου τύπου νοημοσύνη.
- Η δημιουργία ευκαιριών για όλους τους μαθητές μέσω πολλαπλών τεχνικών και μορφών αξιολόγησης οδηγεί στην κατάκτηση της μάθησης

Στην πραγματικότητα, όταν ένας εκπαιδευτικός προσπαθεί να διδάξει κάτι απευθυνόμενος σε όλη την τάξη, οι πιθανότητες είναι ότι...

- Το ένα τρίτο των παιδιών το γνωρίζει ήδη
 - Το ένα τρίτο θα το κατανοήσει
 - Και το υπόλοιπο ένα τρίτο δεν θα το κατανοήσει καθόλου
- Επομένως, τα δύο τρίτα των μαθητών χάνουν τον χρόνο τους.

Lillian Katz

Η επικρατούσα πρακτική σήμερα

- Πολλοί εκπαιδευτικοί έχουν σαν στόχο την διδασκαλία στο επίπεδο του «μέσου όρου», όμως:
 - ❑ οι περισσότεροι μαθητές ουσιαστικά αποκλείονται από την διδασκαλία
 - ❑ χάνονται ευκαιρίες εκμετάλλευσης των δυνατοτήτων που έχουν όλοι οι μαθητές για μάθηση

Διαφοροποιημένη διδασκαλία - ένας ορισμός

- «Διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι μια φιλοσοφία διδασκαλίας η οποία βασίζεται στην αρχή ότι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προσαρμόζουν την διδασκαλία τους στις διαφορετικότητες των μαθητών. Αντί να εφαρμόζουν το Α.Π. με τον ίδιο τρόπο για όλους τους μαθητές, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να τροποποιούν την διδασκαλία τους ώστε να ανταποκρίνονται στα διαφορετικά **επίπεδα ετοιμότητας** των μαθητών, στους διαφορετικούς **τρόπους που μαθαίνουν** και στα διαφορετικά **ενδιαφέροντα**. Επομένως, ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει εκ των προτέρων διαφορετικούς τρόπους για να βοηθήσει τον μαθητή να κατανοεί και να δείχνει ότι έμαθε.»

Carol Ann Tomlinson

Γιατί είναι σημαντική η Διαφοροποίηση:

Ένα λάθος που κάνουμε συχνά στην εκπαίδευση είναι να σχεδιάζουμε το αναλυτικό πρόγραμμα και την ύλη πολύ προσεκτικά, να τακτοποιούμε όλα τα διδακτικά υλικά από τοίχο σε τοίχο, να ανοίγουμε την πόρτα του σχολείου, και μετά να ανακαλύπτουμε με τρόμο ότι μας έστειλαν τους λάθος μαθητές.

Διαφοροποίηση ΔΕΝ είναι...

- Εξατομικευμένη διδασκαλία σε κάθε μαθητή
- Ομοιογενείς τάξεις/ομάδες
- Χαοτική
- Περισσότερη διδασκαλία των ίδιων πραγμάτων
- Υψηλότερες προσδοκίες από τους «καλούς» μαθητές σε σχέση με τους μαθητές του μέσου όρου
- Χαμηλότερες προσδοκίες από τους μαθητές με Μ.Δ. σε σχέση με τους μαθητές τους μέσου όρου
- Υποκατάστατο εξειδικευμένων υπηρεσιών
- Καινούρια

Διαφοροποίηση ΕΙΝΑΙ...

- Ένα «ταρακούνημα» όλων αυτών που συμβαίνουν σε μια τάξη
- Εκ των προτέρων σχεδιασμός με βάση την διαφορετικότητα των μαθητών
- Περισσότερο ποιοτική παρά ποσοτική
- Μαθητοκεντρική
- Εξελικτική με την εμπλοκή μαθητών και εκπαιδευτικών στην μάθηση
- Ένα κράμα διδασκαλίας σε όλη την τάξη, σε μικρές ομάδες και σε μεμονωμένους μαθητές
- Διδασκαλία που ανταποκρίνεται στην διαφορετικότητα παρά του τύπου «το ίδιο μέγεθος ταιριάζει σε όλους»

Διαφοροποίηση ΕΙΝΑΙ... (συνέχεια)

- Εκκίνηση από εκεί που βρίσκονται οι μαθητές
- Αποτελεσματική ανταπόκριση στις ατομικές διαφορές των μαθητών η οποία βασίζεται σε αμοιβαίο σεβασμό, ασφάλεια, έμφαση στην προσωπική ανάπτυξη και κοινή ευθύνη για την μάθηση
- Συνεχής άνοδος του πήχη της επιτυχίας για όλους τους μαθητές
- Επαναπροσδιορισμός του τι είναι «δίκαιο» στην βάση της προσπάθειας κάθε μαθητής να παίρνει αυτό που του χρειάζεται για ανάπτυξη και επιτυχία

Σύγκριση μεταξύ παραδοσιακής και διαφοροποιημένης τάξης

Παραδοσιακή τάξη	Διαφοροποιημένη τάξη
1. Οι διαφορές των μαθητών αγνοούνται ή αντιμετωπίζονται όταν είναι προβληματικές.	1. Οι διαφορές των μαθητών μελετώνται ως βάση για τον προγραμματισμό.
2. Η αξιολόγηση γίνεται συνήθως στο τέλος για να διαπιστωθεί ποιος απέκτησε τις γνώσεις.	2. Η αξιολόγηση είναι συνεχής και διαγνωστική με σκοπό την προσαρμογή της διδασκαλίας στις ανάγκες των μαθητών.
3. Επικρατεί σχετικά στενή αντίληψη για την νοημοσύνη.	3. Γίνεται αποδεκτό ότι η νοημοσύνη έχει πολλαπλές μορφές.
4. Σπάνια λαμβάνεται υπόψη το ενδιαφέρον των μαθητών.	4. Οι μαθητές συχνά καθοδηγούνται ώστε να κάνουν μαθησιακές επιλογές με βάση τα ενδιαφέροντά τους.

Συνέχεια...

5. Λίγες επιλογές οι οποίες προσιδιάζουν στο μαθησιακό προφίλ των μαθητών λαμβάνονται υπόψη.	5. Παρέχονται πολλές επιλογές ανάλογα με το μαθησιακό προφίλ.
6. Κυριαρχεί η διδασκαλία προς ολόκληρη την τάξη.	6. Χρησιμοποιούνται πολλές διδακτικές ρυθμίσεις.
7. Η κάλυψη του εγχειριδίου και/η του Α.Π. κατευθύνει την διδασκαλία.	7. Η ετοιμότητα, το ενδιαφέρον και το μαθησιακό προφίλ των μαθητών διαμορφώνουν την διδασκαλία.
8. Κανόνας είναι η ανάθεση μιας και μοναδικής εργασίας.	8. Κανόνας είναι η ανάθεση εναλλακτικών μορφών εργασίας.
9. Επικρατεί ένα και μοναδικό εγχειρίδιο.	9. Παρέχονται πολλαπλά μέσα.

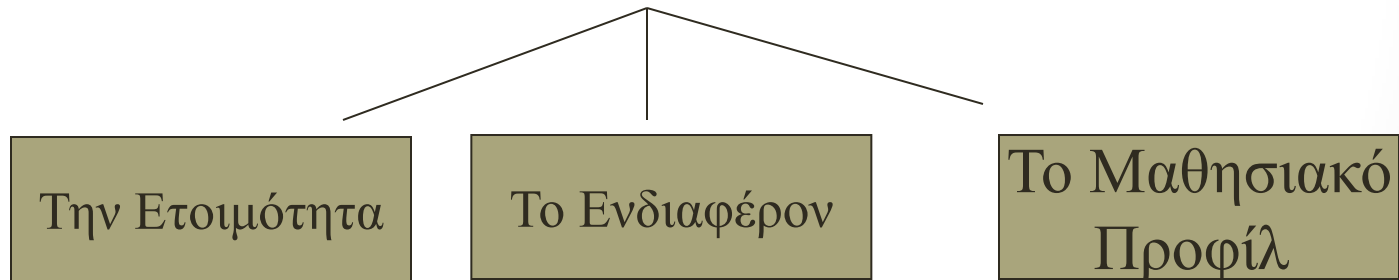
Συνέχεια...

10. Μπορεί να αναζητηθεί μία και μοναδική ερμηνεία ιδεών και γεγονότων.	10. Αναζητούνται συστηματικά πολλαπλές προσεγγίσεις στις ιδέες και στα γεγονότα.
11. Ο εκπαιδευτικός λύνει προβλήματα.	11. Οι μαθητές αλληλοβοηθούνται και μαζί με τον εκπαιδευτικό λύνουν προβλήματα.
12. Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί κοινά κριτήρια για την αξιολόγηση όλων των μαθητών.	12. Οι μαθητές συνεργάζονται με τον εκπαιδευτικό για να θέσουν μαθησιακούς στόχους για τους ίδιους αλλά και ολόκληρη την τάξη.
13. Συχνά χρησιμοποιείται μία και μοναδική μορφή αξιολόγησης.	13. Οι μαθητές αξιολογούνται με πολλαπλούς τρόπους.
14. Υπάρχει ένας και μοναδικός ορισμός για την έννοια «εξαιρετική επίδοση».	14. Η εξαιρετική επίδοση καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την πρόοδο που σημειώνει ο μαθητής με κριτήριο το σημείο που ξεκίνησε.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διαφοροποιήσουν

Σύμφωνα με

Περιεχόμενο, Επεξεργασία και Προϊόν

- **Περιεχόμενο:** είναι το **Τι:** τι θα γνωρίζει , κατανοεί και είναι σε θέση να κάνει ο μαθητής σαν αποτέλεσμα της διδασκαλίας και της μάθησης.
- **Επεξεργασία:** είναι το **πώς:** πώς οι μαθητές θα κατακτήσουν το νόημα του περιεχομένου. Η επεξεργασία αποτελείται από τις στρατηγικές και τις μεθόδους που διαμορφώνουν την διδασκαλία και την μάθηση.
- **Προϊόν:** είναι το μέσον με το οποίο οι μαθητές δείχνουν την γνώση, την κατανόηση και τις δεξιότητες που κατέκτησαν. Είναι το εργαλείο που χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός για να αξιολογήσει την πρόοδο με βάση τους **στόχους του περιεχομένου.**

Διαφοροποίηση σύμφωνα με...

- Την **ετοιμότητα: δεν** ταυτίζεται με τις έμφυτες ικανότητες του μαθητή, αλλά αντανακλά τις **γνώσεις** του και τις **δεξιότητες** στο **συγκεκριμένο χρονικό σημείο** και σε **συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα ή δεξιότητα**.
- Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας αφορά την προσαρμογή της διδασκαλίας σε εκείνο το επίπεδο που ο μαθητής είναι ήδη έτοιμος να προχωρήσει χωρίς όμως να μπορεί να το κάνει από μόνος του (ΖΕΑ)

Διαφοροποίηση σύμφωνα με...

- **Τα ενδιαφέροντα:** τα κίνητρα για μάθηση. Δύο παράγοντες επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά τα κίνητρα για μάθηση: το **ενδιαφέρον** του μαθητή για το συγκεκριμένο υλικό που πρέπει να μάθει και η **δυνατότητά του να επιλέξει** μόνος του.
- **Το μαθησιακό προφίλ:** πώς μαθαίνουν οι μαθητές. Έχει υποστηριχτεί ότι:

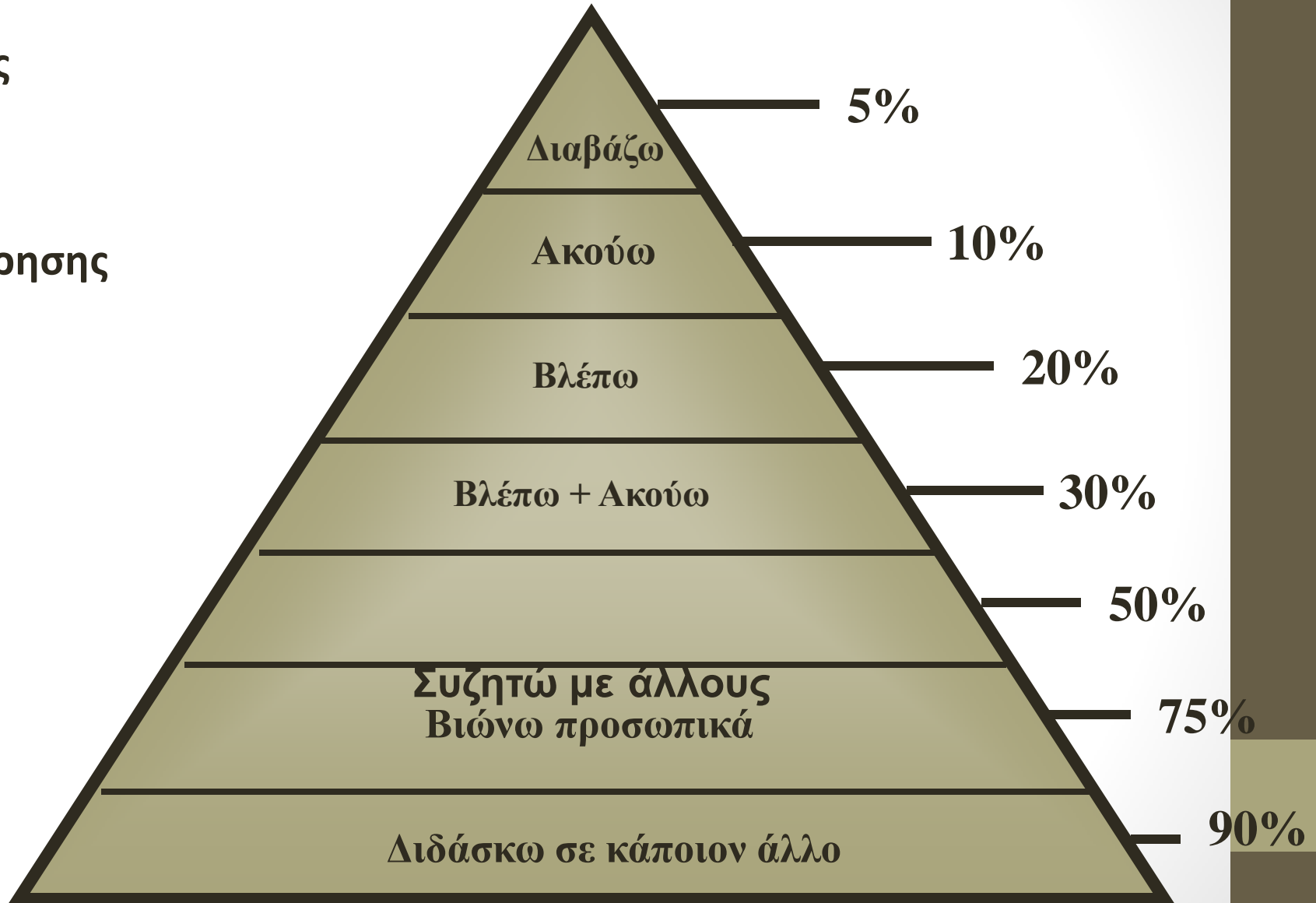
Η Πυραμίδα της Μάθησης

National Training Laboratories, Bethel Maine

Μέσος

Όρος

Διατήρησης

Συνέχεια...

- Ο κάθε μαθητής μαθαίνει με ιδιαίτερους τρόπους, επομένως η **αναγνώριση** αυτών των μαθησιακών χαρακτηριστικών και η **αντίστοιχη προσαρμογή** της διδασκαλίας μπορεί να **βελτιώσει** την μάθηση.
- **Δύο γενικές κατηγορίες παραγόντων** καθορίζουν σχηματικά τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους μαθαίνει ένας μαθητής:
 - ❑ Οι παράγοντες που αφορούν το **περιβάλλον** (κίνηση, θόρυβος, στατικότητα, τακτοποίηση) και την **ομαδοποίηση** που προτιμά.
 - ❑ Οι παράγοντες που αφορούν το **μαθησιακό προφίλ** του μαθητή (έμφαση στη δημιουργικότητα, συνθετική ή αναλυτική σκέψη, συνεργατικότητα, ανταγωνιστικότητα, συγκεκριμένη ή αφηρημένη σκέψη, στοχαστικότητα ή έντονη δράση).

Ιδέες για την Διαφοροποίηση του Περιεχομένου

- 1. Εννοιοκεντρική Διδασκαλία:** έμφαση στην κατανόηση βασικών εννοιών μέσα από την αναγνώριση κοινών στοιχείων σε διαφορετικές καταστάσεις ή γεγονότα.
 - ❑ **Μάθηση= αναγνώριση** κοινών στοιχείων μεταξύ της **προσωπικής** πραγματικότητας και ζωής των μαθητών και της **σχολικής** γνώσης, **γενίκευση** σε περισσότερες γνωστικές περιοχές και **δημιουργία** γνωστικών δομών για μελλοντική χρήση
- 2. Χρήση πολλαπλών κειμένων και υλικών**

Συνέχεια...

3. **Μαθησιακά Συμβόλαια:** αφορούν την ατομική εργασία, εστιάζουν σε ειδικά προβλήματα για κάθε μαθητή, απελευθερώνουν χρόνο για τον εκπαιδευτικό και καλλιεργούν στον μαθητή την προσωπική ευθύνη για την μάθησή του.
4. **Διαβαθμισμένες δραστηριότητες**
5. **Πολλαπλοί τρόποι υποστήριξης στην πρόσβαση στο υλικό:** σταθερό περιεχόμενο διδασκαλίας, αλλά **διαφοροποίηση πρόσβασης σ' αυτό:**
 - μαγνητοφωνημένα κείμενα, οργανωτές σημειώσεων, προσυμπληρωμένες σημειώσεις, υπογραμμισμένα κείμενα, βοήθεια από συμμαθητές.

Δημιουργία διαβαθμισμένων δραστηριοτήτων

- Κατανόηση **έννοιας** η **κατάκτηση** δεξιότητας
- Δημιουργήστε πρώτα μια δραστηριότητα για το επίπεδο της τάξης και κατόπιν κλωνοποιείτε την ίδια δραστηριότητα σε επίπεδα **πάνω** από και **κάτω** από το επίπεδο της τάξης

Μαθησιακό συμβόλαιο

Για να δείξω τι έχω μάθει για _____, θέλω να

Γράψω μια αναφορά

Κάνω μια επίδειξη

Κάνω ένα πείραμα

Κάνω μια παρουσίαση στον υπολογιστή

Κατασκευάσω ένα μοντέλο

Κάνω μια τοιχογραφία

Γράψω ένα τραγούδι

Σχεδιάσω έναν γραφικό οργανωτή ή σχεδιάγραμμα

Άλλο _____

Αυτός θα είναι ένας καλός τρόπος για να δείξω ότι κατανοώ αυτή την έννοια επειδή

Για να κάνω αυτό το project θα χρειαστώ βοήθεια

Το σχέδιο δράσης μου είναι _____

Τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση του τελικού μου προϊόντος είναι _____

Το project μου θα ολοκληρωθεί μέχρι _____

Υπογραφή μαθητή: _____ Ημερ. ___/___/___

Υπογραφή εκπαιδευτικού: _____ Ημερ. ___/___/___

Επεξεργασία: το πώς της διδασκαλίας

- Αναφέρεται στις **δραστηριότητες** που σχεδιάζει ο εκπαιδευτικός για να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τις βασικές **αρχές, έννοιες και πληροφορίες** του **περιεχομένου** που καλούνται να μάθουν.
- Η επεξεργασία απαιτεί επίσης από τους **μαθητές** να **χρησιμοποιήσουν βασικές δεξιότητες** που αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της συγκεκριμένης ενότητας.
- Όταν ο εκπαιδευτικός διαφοροποιεί την επεξεργασία, οι μαθητές εμπλέκονται σε **διαφορετικές δραστηριότητες**, αλλά κάθε δραστηριότητα θα πρέπει να κατευθύνεται προς τον **κοινό στόχο** του μαθήματος:
- τι θα πρέπει οι μαθητές να γνωρίζουν στο τέλος, να κατανοούν και να είναι σε θέση να κάνουν.

Ιδέες για την Διαφοροποίηση της Επεξεργασίας

- Ημερολόγια Μάθησης
- Γραφικοί Οργανωτές
- Κύβοι
- Πίνακες Επιλογής

Ημερολόγια Μάθησης

Ποια είναι η σημαντικότερη γενική ιδέα που έμαθες;

Έμαθα ότι _____

Για παράδειγμα:

Πώς συνδέεται αυτό με ότι ήδη γνωρίζεις;

Πώς μπορείς να χρησιμοποιήσεις αυτό που έμαθες στο μέλλον;

Ποια είναι η πιο σημαντική επίκαιρη ιδέα που έμαθες;

Έμαθα ότι _____

Τώρα καταλαβαίνω ότι:

Πώς συνδέεται αυτό με ότι ήδη γνωρίζεις;

• **Πώς μπορείς να το χρησιμοποιήσεις αυτό στο μέλλον;**

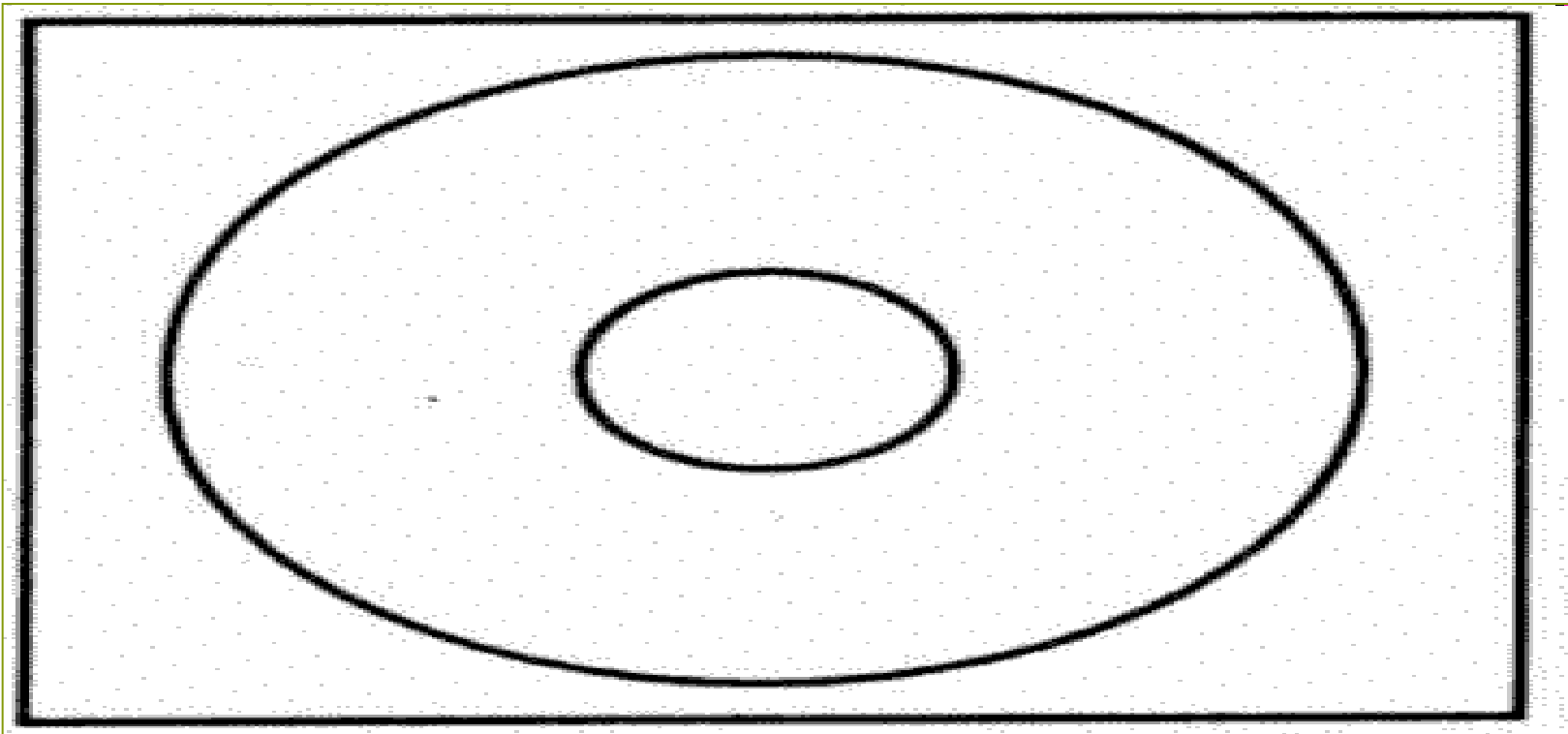
Έμαθα ότι: _____

ΕΙΚΟΝΑ

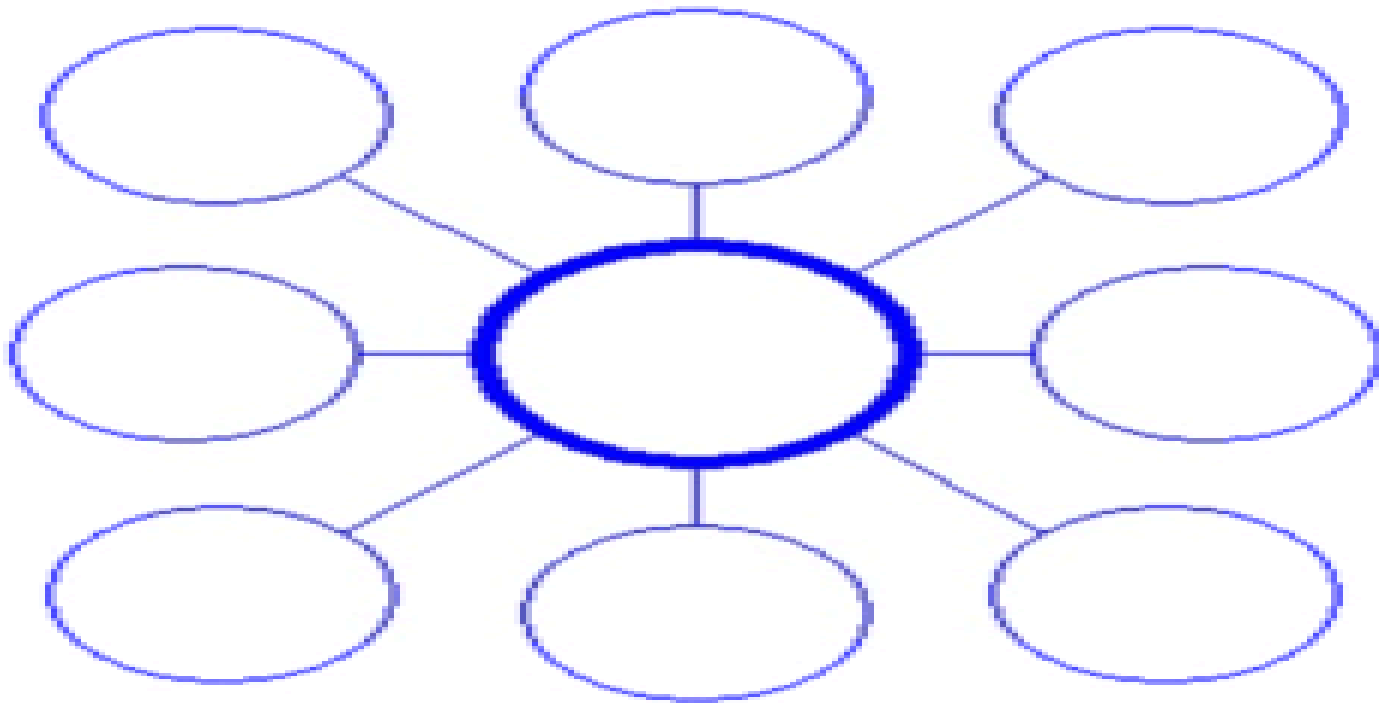
Τώρα καταλαβαίνω ότι: _____

Γραφικοί Οργανωτές

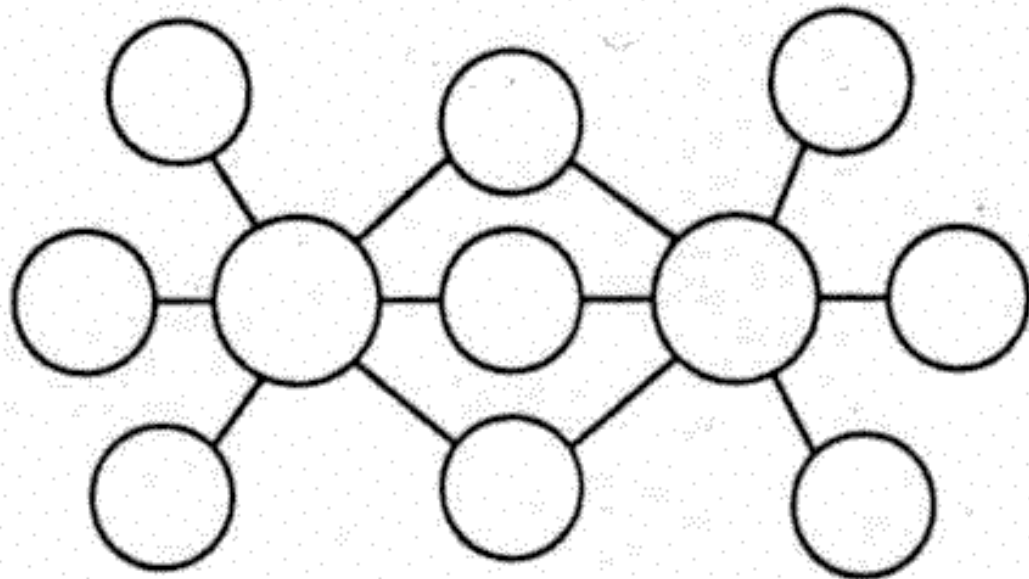
Ορισμός μιας ιδέας/αντικειμένου με βάση το περιεχόμενο. Ποιο είναι το περιεχόμενο; Ποιο είναι το πλαίσιο αναφοράς;

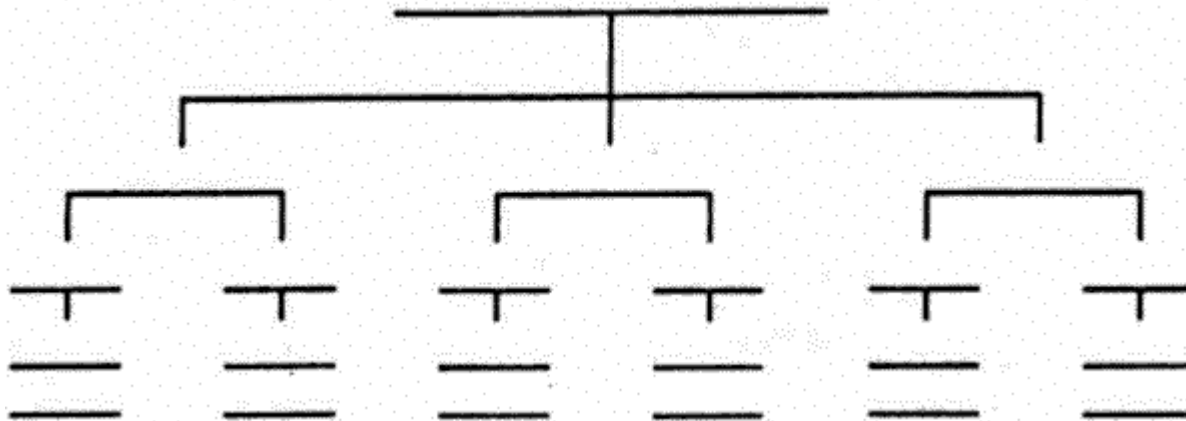
Πώς μπορείς να περιγράψεις ένα αντικείμενο; Ποια επίθετα θα περιέγραφαν καλύτερα αυτό το αντικείμενο;

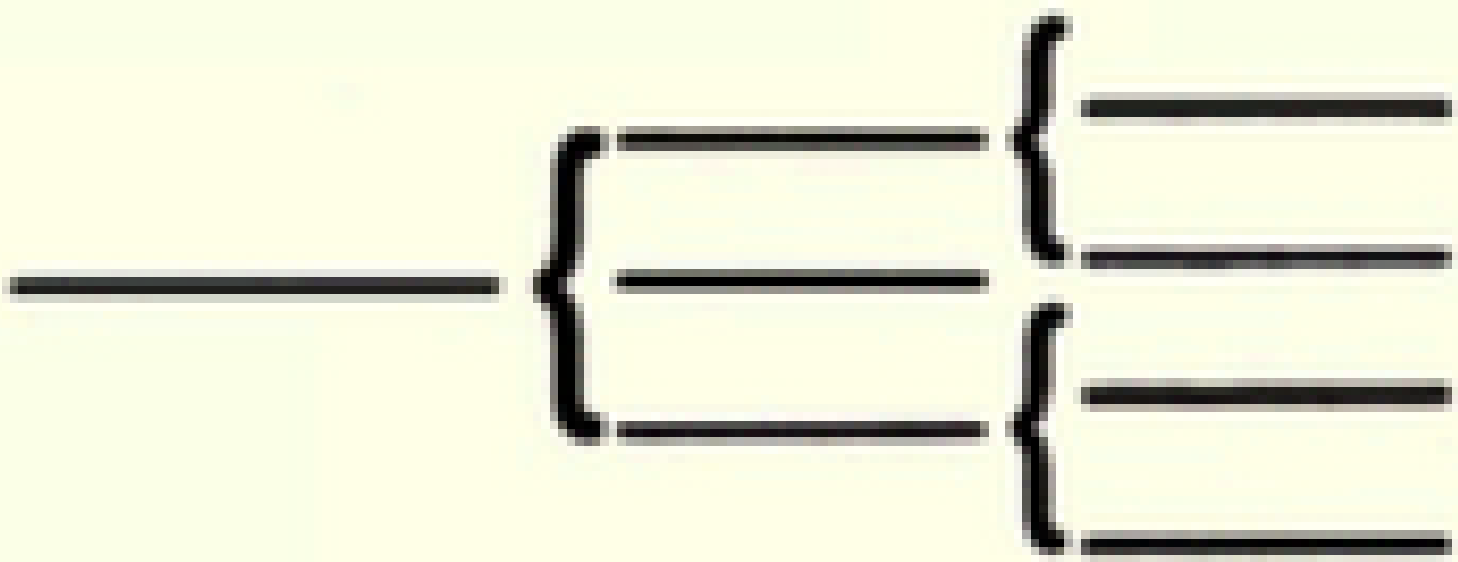
Ποιες είναι οι παρόμοιες και ποιες οι διαφορετικές ιδιότητες αυτών των αντικειμένων/προσώπων, κλπ; Ποιες ιδιότητες/αρετές, κλπ εκτιμάς ιδιαίτερα; Γιατί;

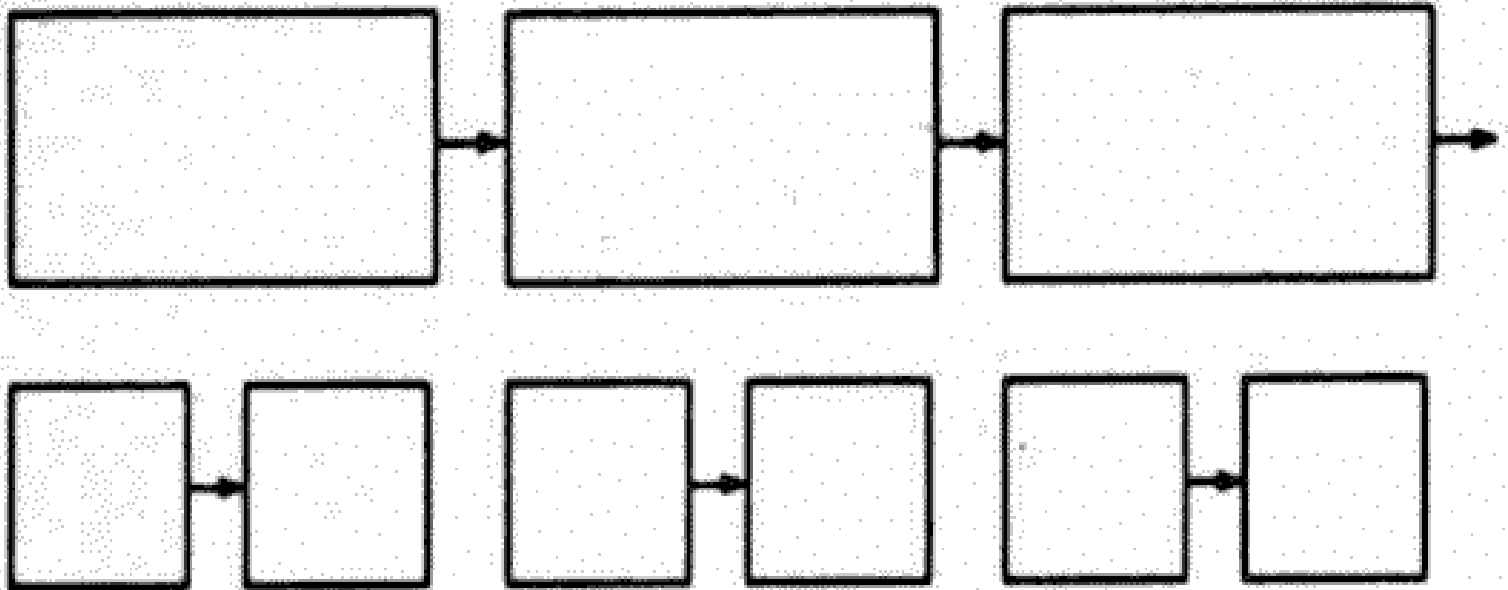
Ποιες είναι οι κύριες ιδέες, οι υποστηρικτικές ιδέες και οι λεπτομέρειες σ' αυτή την πληροφορία;

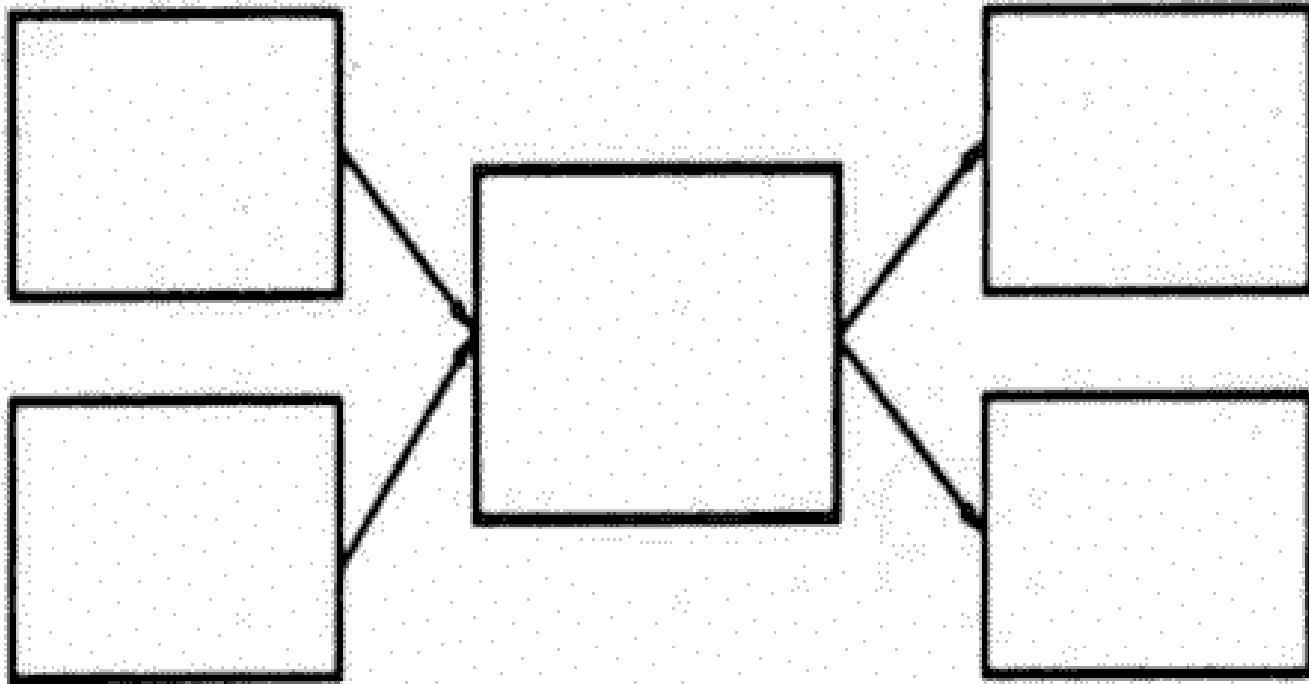
Ποια είναι τα κύρια συστατικά μέρη και τα δευτερεύοντα μέρη αυτού του αντικειμένου;

Τι συνέβη; Ποια είναι η ακολουθία των γεγονότων; Ποια είναι τα δευτερεύοντα στάδια;

Ποιες είναι οι αιτίες και τα αποτελέσματα αυτού του γεγονότος; Τι μπορεί να συμβεί μετά;

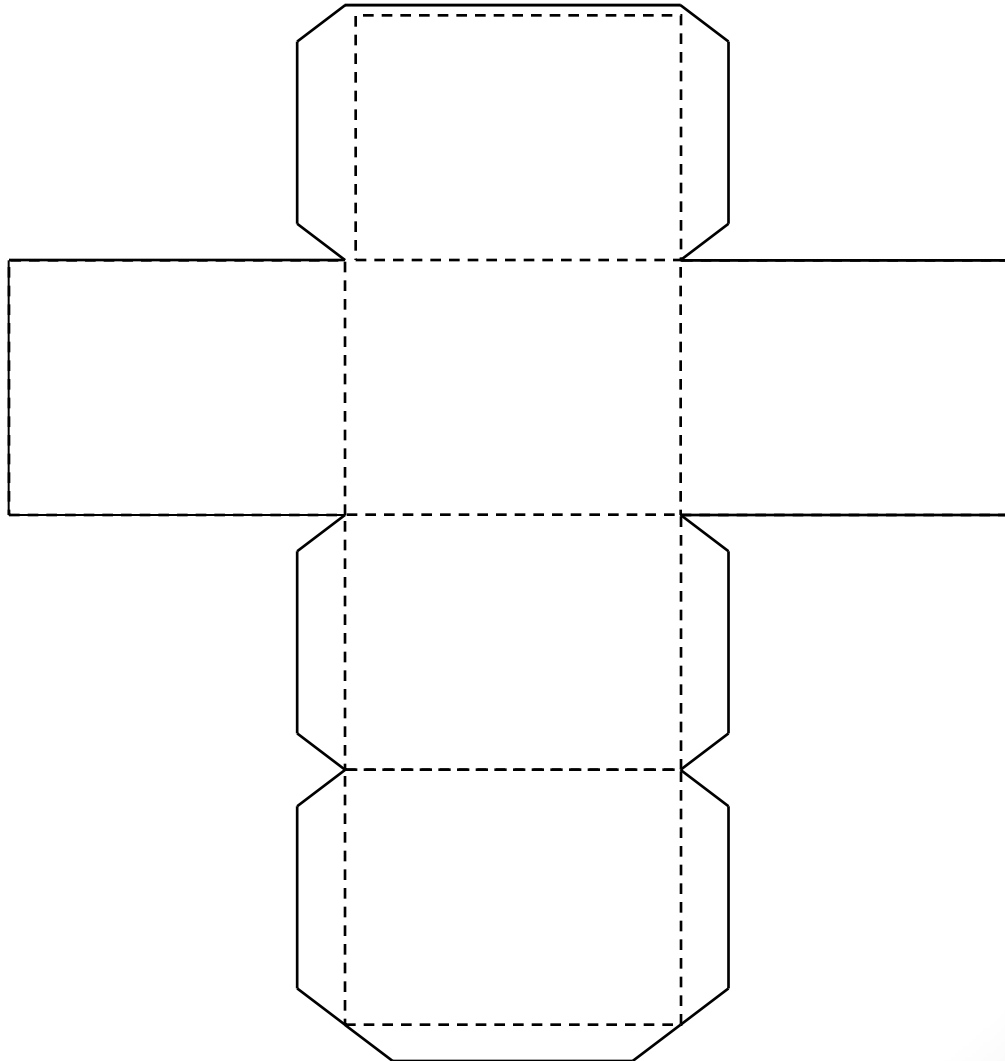
Ποια αναλογία χρησιμοποιείται; Ποια είναι η κυρίαρχη μεταφορά;

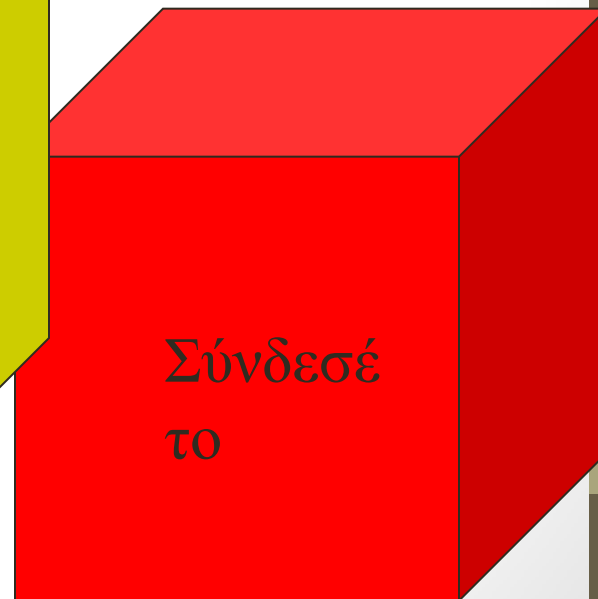
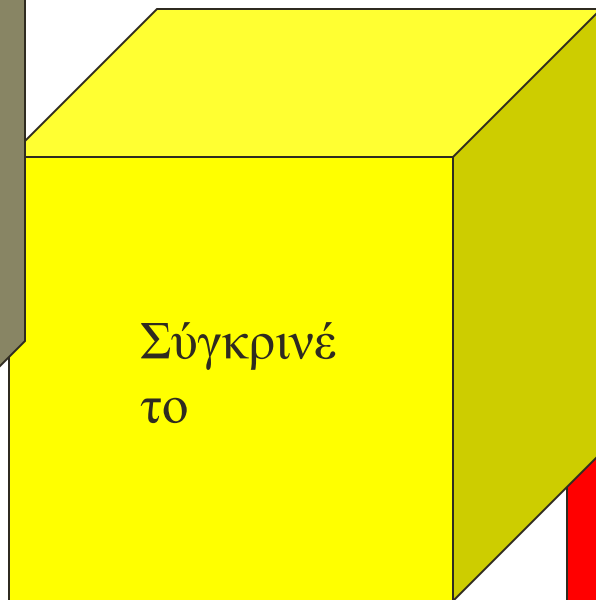
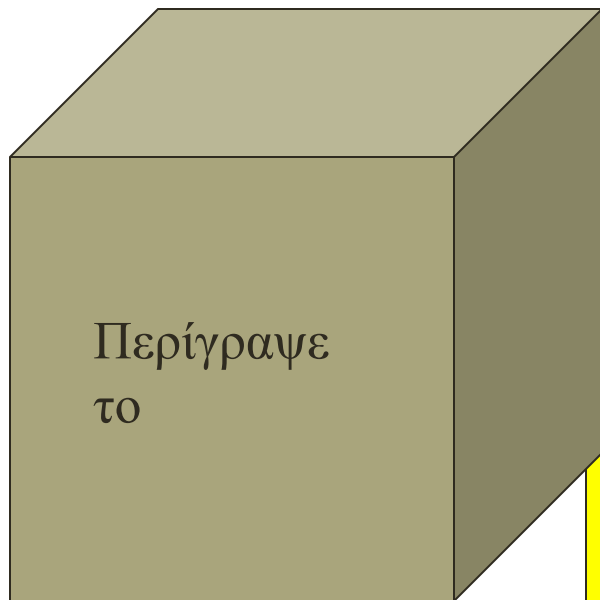

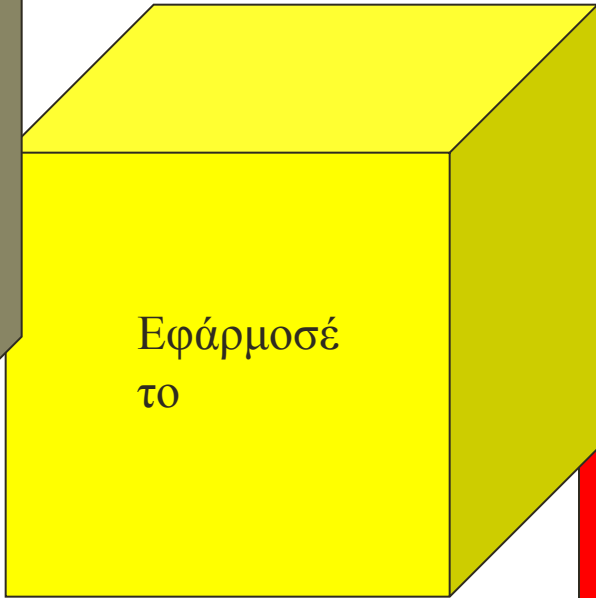
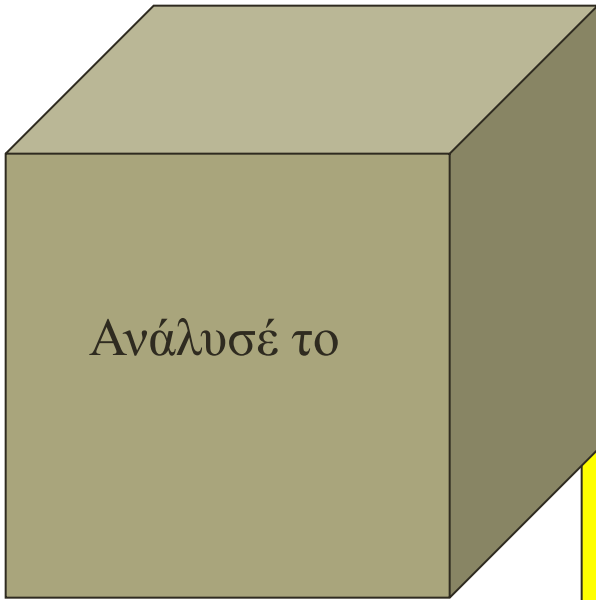
Relating Factor

Κύβοι

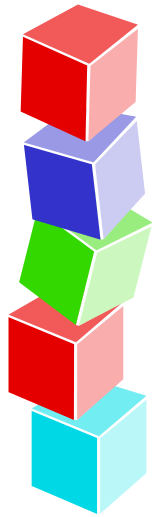
Κατασκευή κύβου από φελιζόλ η χαρτόνι. Σε κάθε έδρα γράφουμε μια λέξη που αντιστοιχεί σε ένα γνωστικό έργο

Κάνοντας το μάθημα με κύβους

Περίγραφέ το: κοίτα το αντικείμενο προσεκτικά (χρησιμοποίησε τις αισθήσεις σου)

Σύνδεσέ το: τι σκέψεις σου δημιουργεί; Τι έρχεται στο μυαλό σου όταν το σκέφτεσαι; άνθρωποι; Τόποι; Αντικείμενα; Συναισθήματα;

Ανάλυσέ το: Πες πώς είναι φτιαγμένο. Αν δεν ξέρεις, χρησιμοποίησε την φαντασία σου.

Εφάρμοσέ το: Πες τι μπορείς να κάνεις με αυτό. Πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί;

Επιχειρηματολόγησε υπέρ ή κατά αυτού: Πάρε θέση. Χρησιμοποίησε ότι είδους επιχειρήματα θέλεις – λογικά, ανόητα, κάτι ενδιάμεσο.

Πίνακες Επιλογής

Εντοπίστε τουλάχιστον ένα παράδειγμα για κάθε ένα από τα παρακάτω στοιχεία: <i>παρήχηση και υπερβολή.</i>	Εντοπίστε τουλάχιστον ένα παράδειγμα για κάθε ένα από τα παρακάτω: <i>ιδιωματική έκφραση και προσωποποίηση.</i>	Εντοπίστε τουλάχιστον ένα παράδειγμα για κάθε ένα από τα ακόλουθα: <i>παρομοίωση και μεταφορά.</i>
Εξηγήστε την κυριολεκτική σημασία της υπερβολής.	Εξηγήστε την κυριολεκτική σημασία μιας ιδιωματικής έκφρασης ή προσωποποίησης.	Εξηγήστε την κυριολεκτική σημασία μιας παρομοίωσης ή μεταφοράς.
Γράψτε ένα δικό σας παράδειγμα παρήχησης και υπερβολής.	Γράψτε ένα δικό σας παράδειγμα μιας ιδιωματικής έκφρασης και προσωποποίησης.	Γράψτε ένα δικό σας παράδειγμα μιας παρομοίωσης και μεταφοράς.

Προϊόν: ο τρόπος με τον οποίο οι μαθητές δείχνουν ότι έμαθαν

- Η επιλογή του συγκεκριμένου τρόπου παρουσίασης και έκφρασης της κατανόησης από την πλευρά των μαθητών είναι εξαιρετικά σημαντική, στο βαθμό που:
 1. Είναι εκείνο το τμήμα της μάθησης που έχει την **προσωπική σφραγίδα** του μαθητή και
 2. **Μεταφέρει** όλες τις **πληροφορίες** σχετικά με την **πρόοδο** του μαθητή.
- Σε μια τάξη διαφοροποιημένης διδασκαλίας, οι τρόποι αξιολόγησης της προόδου και της επίδοσης του μαθητή **ΔΕΝ** περιορίζονται στην προφορική διήγηση, τις απαντήσεις σε ερωτήσεις και στην παραγωγή γραπτού λόγου.
- Υπάρχει μεγάλους αριθμός έργων/προϊόντων που ταιριάζουν σε διαφορετικούς μαθητές. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

Τρόποι αξιολόγησης των μαθητών

- Σχεδιάζω μια ιστοσελίδα
- Σχεδιάζω/εκτελώ ένα πείραμα
- Παρουσιάζω ένα δελτίο ειδήσεων
- Γράφω συνταγές
- Γράφω τραγούδια
- Γράφω ένα θεατρικό έργο
- Ετοιμάζω μια έκθεση φωτογραφίας
- Ετοιμάζω μια σειρά από διαφημίσεις
- Ετοιμάζω διαγράμματα ή πίνακες για μια ιδέα
- Ετοιμάζω ένα ερωτηματολόγιο

Πίνακες επιλογής για το τελικό προϊόν

Ζωγράφισε μια εικόνα του κύριου χαρακτήρα.	Δραματοποίησε το τέλος της ιστορίας	Γράψε ένα τραγούδι για ένα κύριο γεγονός της ιστορίας.
Γράψε ένα ποίημα για δύο κύρια γεγονότα της ιστορίας.	Φτιάξε ένα πόστερ που δείχνει την σειρά των γεγονότων στην ιστορία	Ντύσου όπως ο αγαπημένος σου ήρωας και βγάλε ένα λόγο λέγοντας ποιος είσαι
Φτιάξε ένα διάγραμμα του Venn για να συγκρίνεις την εισαγωγή με τον επίλογο.	Γράψε δύο παραγράφους για τον κύριο χαρακτήρα.	Γράψε δύο παραγράφους σχετικά με το σκηνικό της ιστορίας.

Διαφοροποίηση σύμφωνα με την μαθησιακή ετοιμότητα: το τωρινό επίπεδο επίδοσης του μαθητή

- Από την στιγμή που ο εκπαιδευτικός έχει βρει ακριβώς σε ποιο σημείο πρέπει να γίνει η διδασκαλία, μπορεί να ρυθμίσει κατάλληλα διαφορετικές πλευρές της, όπως ρυθμίζουμε το equalizer στο στερεοφωνικό μας ανάλογα με κάθε μουσικό κομμάτι.
- Η ρύθμιση με βάση τα παραπάνω μπορεί να εφαρμοστεί όχι μόνο στη διαφοροποίηση του περιεχομένου, αλλά και της επεξεργασίας ή του τελικού προϊόντος.

Equalizer: ένα εργαλείο για τον σχεδιασμό διαφοροποιημένων μαθημάτων

1. Βασική ΓνώσηΜετασχηματιστική Γνώση
2. Συγκεκριμένο.....Αφηρημένο
3. Απλό. Σύνθετο
4. Μία Πλευρά.....Πολλαπλές Πλευρές
5. Μικρή Πρόοδος.....Μεγάλη Πρόοδος
6. Πιο Δομημένος.....Λιγότερο Δομημένος
7. Λιγότερη Ανεξαρτησία.....Περισσότερη Ανεξαρτησία
8. ΑργόςΓρήγορος

Διαφοροποίηση σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα του μαθητή

- Το ενδιαφέρον δημιουργεί συνδέσεις με εμπειρίες τις οποίες οι μαθητές βρίσκουν ελκυστικές, γοητευτικές, σχετικές με τους ίδιους και αξιόλογες.
- Ο εκπαιδευτικός πρέπει να βοηθήσει τους μαθητές να δημιουργήσουν συνδέσεις με τη νέα πληροφορία, την κατανόηση και τις δεξιότητες.

Ιδέες για Διαφοροποίηση σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα

- Ο εκπαιδευτικός μπορεί να:
- δίνει **επιλογές** του **τρόπου έκφρασης** της μάθησης
- χρησιμοποιεί **καθοδήγηση** με βάση τα ενδιαφέροντα του μαθητή
- δίνει **επιλογές ασκήσεων** και προϊόντων
- σχεδιάζει **επιλογές** που απευθύνονται στις **πολλαπλές νοημοσύνες**
- παρέχει πρόσβαση σε **ποικίλο υλικό και τεχνολογίες**

Διαφοροποίηση σύμφωνα με το μαθησιακό προφίλ

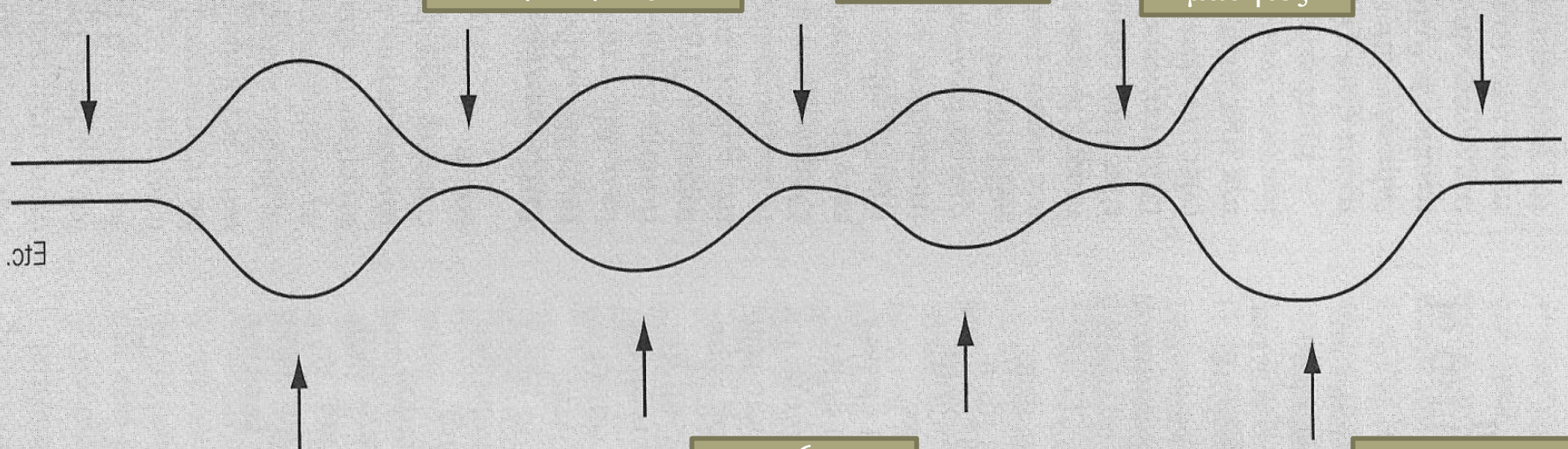
- Ο εκπαιδευτικός πρέπει να:
- αξιολογήσει ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος που μαθαίνουν οι μαθητές
- Εξηγήσει στους μαθητές τους πιθανούς διαφορετικούς τρόπους μάθησης και να τους βοηθήσει να συνειδητοποιήσουν τους δικούς τους ιδιαίτερους τρόπους μάθησης
- Επιτρέπει στους μαθητές να επιλέγουν και αυτοί δραστηριότητες και διδακτικές προσεγγίσεις (πχ. διδασκαλία μεταξύ συνομηλίκων)
- Εστιάζει αρχικά σε διαφοροποίηση με βάση λίγα μαθησιακά προφίλ και σταδιακά να αυξάνει την διαφοροποίηση.

1
Ο
εκπαιδευτικός
και ολόκληρη
η τάξη
ξεκινούν
αναζήτηση του
θέματος

3
Ο εκπαιδευτικός
και οι μαθητές
συγκεντρώνονται
για να μοιραστούν
πληροφορίες και
να υποβάλλουν
ερωτήσεις

5
Όλη η τάξη
αξιολογεί
τις
διάφορες
ιδέες που
έχουν
υποβληθεί

7
Ολόκληρη η
τάξη
γνωρίζει τις
δεξιότητες
που θα
χρειαστούν
αργότερα οι
μαθητές

2
Οι μαθητές
χρησιμοποιούν
διάφορα υλικά
ανάλογα με το
μαθησιακό
τους στυλ και
την ετοιμότητά
τους

4
Οι μαθητές
δουλεύουν σε
διάφορους
μαθησιακούς
στόχους με
διαφορετικό
ρυθμό και
βαθμό
δυσκολίας

6
Οι μαθητές
εργάζονται
σε μικρές
ομάδες με
συγκεκριμέν
ες τεχνικές
που τους
έχουν
οριστεί

8
Οι μαθητές
επιλέγουν
περαιτέρω
θεματικές
ενότητες οι
οποίες τους
ενδιαφέρουν

9
Ολόκληρη η
τάξη
μοιράζεται
τον ατομικό
τρόπο που
εργάστηκε ο
κάθε μαθητής

Μια Διαφοροποιημένη τάξη μπορεί να είναι κάπως έτσι

	Λίγο πιο πάνω από το επίπεδο των μαθητών	Μεσαίας Δυσκολίας	Δύσκολο
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ Τι	Τρία σημαντικά σημεία Τρεις έννοιες	Όλες οι πλευρές του θέματος	Μελέτη σε βάθος
ΕΠΞΕΡΓΑΣΙΑ Πώς	Άμεση διδασκαλία κάθε βήματος κατά την διάρκεια της έρευνας	Μοντελοποίηση Ανεξάρτητη εργασία Επανάληψη και Εξάσκηση	Ελάχιστη διδασκαλία με ερωτήσεις παρώθησης για ανεξάρτητη μελέτη
ΠΡΟΙΟΝ Αξιολόγηση	Ομαδική γραπτή εργασία μιας σελίδας	Εργασία πέντε σελίδων	Παρουσίαση σε PowerPoint με γραφικά και πίνακες

Αξιολόγηση: το βασικό εργαλείο της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας

Σαν εκπαιδευτικοί, ο στόχος μας είναι να κάνουμε το αναλυτικό πρόγραμμα προσβάσιμο σε όλους τους μαθητές. Η διαφοροποίηση το κάνει αυτό δυνατό, αλλά πριν μπορέσουμε να ξεκινήσουμε την διαφοροποίηση, πρέπει να γνωρίσουμε τους μαθητές μας.

Το μέσον είναι η αξιολόγηση, αξιολόγηση για την μάθηση και όχι της μάθησης.

«Ο κύκλος Αξιολόγησης - Διδασκαλίας»

ήταν: διδασκαλία, διδασκαλία, διδασκαλία, μετά αξιολόγηση

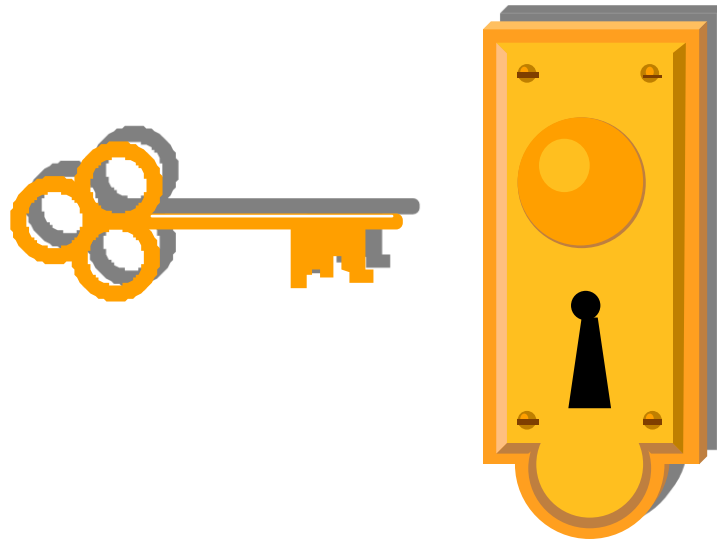
τήρα: αξιολόγηση και διδασκαλία είναι άρρηκτα συνδεδεμένες

Τι πρέπει να παίρνει ο εκπαιδευτικός υπόψη του όταν σχεδιάζει ένα διαφοροποιημένο μάθημα

- Να εντοπίζει τους μαθησιακούς στόχους που πρέπει να πετύχουν **ΟΛΟΙ** οι μαθητές
- Να αποφασίσει **ΤΙ** θα διαφοροποιήσει
- Να αποφασίσει **ΠΩΣ** θα το διαφοροποιήσει
- Να προσδιορίσει **ποιες** μεθόδους **αξιολόγησης** θα χρησιμοποιήσει

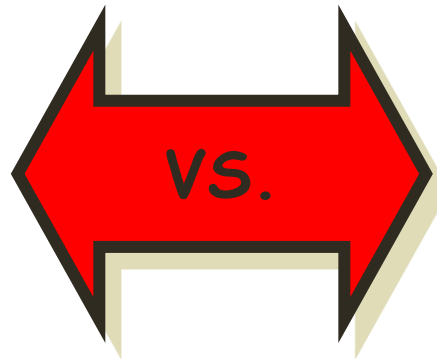
Συνεχής Αξιολόγηση: το Κλειδί για την Διαφοροποιημένη Τάξη

Συνεχής Αξιολόγηση

Κάποιοι εκπαιδευτικοί
μιλούν για---

Μάθηση

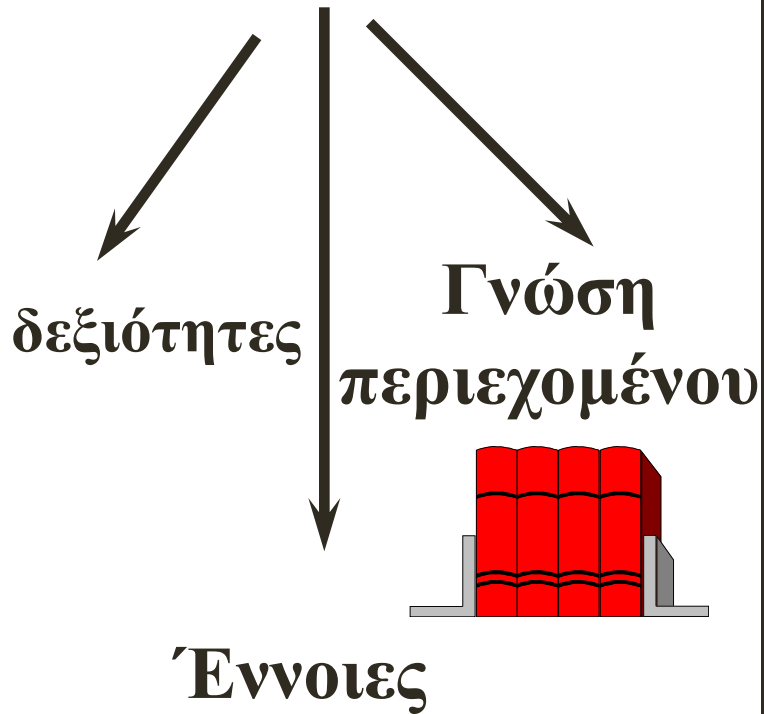
Κάποιοι εκπαιδευτικοί
μιλούν για---

ΒΑΘΜΟΥΣ

- Μπορούν αυτά τα δύο να συνυπάρξουν αρμονικά;
- Πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στο ένα από ότι στο άλλο;

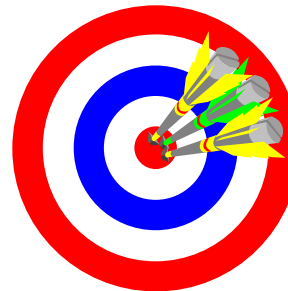
ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΕΙ

ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

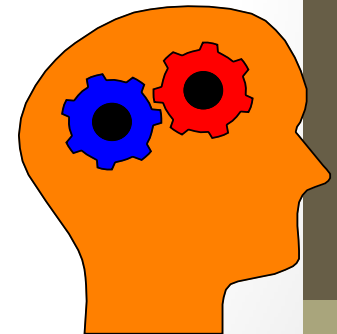
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

- Λίστες ελέγχου Ενδιαφερόντων
- Επιλογή Εργασιών

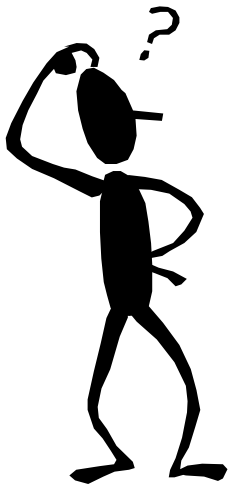

ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

- Δυνατά και αδύνατα σημεία
- Προτιμήσεις εργασίας

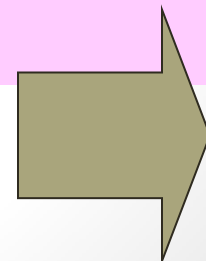

Πότε αξιολογούμε;

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αξιολογούμε τους μαθητές στο τέλος μιας διδακτικής ενότητας.

Όταν η αξιολόγηση και η διδασκαλία είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους, ωφελούνται και οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί. Η επόμενη διαφάνεια προτείνει ένα διαγνωστικό συνεχές για συνεχόμενη αξιολόγηση .

Συνεχόμενη Αξιολόγηση: Ένα Διαγνωστικό Συνεχές

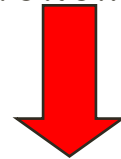
Προ-αξιολόγηση
(εντοπισμός)

Διαμορφωτική αξιολόγηση
(παρακολούθηση και έλεγχος)

Αθροιστική/
Τελική
αξιολόγηση
(πιστοποίηση)

Συνεχόμενη Αξιολόγηση: Ένα Διαγνωστικό συνεχές

← Ανατροφοδότηση και στοχοθεσία →

Προ-αξιολόγηση
(εντοπισμός)

Test φτιαγμένα από τον εκπαιδευτικό
Γραφικοί οργανωτές
Λίστες Ελέγχου
Εννοιολογικοί χάρτες
Παρατηρήσεις
Αυτό-αξιολόγηση
Ερωτήσεις

Διαμορφωτική Αξιολόγηση
(παρακολούθηση και έλεγχος)

Συζητήσεις
Αξιολόγηση
συνομηλίκων
Παρατηρήσεις
Ερωτήσεις
Κάρτες Εξόδου

Έλεγχος portfolio
Quiz
Μαθησιακά Ημερολόγια
Έλλειψη Βαθμολογίας
Αυτό-αξιολόγηση

Αθροιστική/
Τελική Αξιολόγηση
(πιστοποίηση)

Test Ενότητας
Καταγραφή πορείας
Εργασίες
παρουσίασης
Βαθμολόγηση
Portfolio

Προ-αξιολόγηση είναι...

Οποιαδήποτε μέθοδος, στρατηγική ή διαδικασία που χρησιμοποιείται για να προσδιοριστεί το τωρινό επίπεδο ετοιμότητας ή ενδιαφέροντος για τον σχεδιασμό κατάλληλης διδασκαλίας:

- Τι **γνωρίζουν** ήδη οι μαθητές για το θέμα που θα διδαχτούν;
- Ποιες **έννοιες** κατανοούν και τι **δεξιότητες** σχετικές με το θέμα έχουν αναπτύξει οι μαθητές;
- Τι **επιπλέον δραστηριότητες** απαιτούνται για να αναπτύξουν οι μαθητές τις απαιτούμενες δεξιότητες;
- Τι απαιτεί **«ξανα- διδασκαλία»**;
- Τι περιοχές **ενδιαφερόντων** και **συναισθημάτων** αναπτύσσονται σε συγκεκριμένες θεματικές περιοχές;
- Πώς μπορούν να δημιουργηθούν **ευέλικτες ομάδες**;

Διαμορφωτική Αξιολόγηση είναι...

Μια διαδικασία συγκέντρωσης πληροφοριών σχετικά με την πρόοδο του μαθητή με στόχο την λήψη διδακτικών αποφάσεων οι οποίες θα βελτιώσουν τα επίπεδα κατανόησης και επιτυχίας:

- Ποια είναι τα **τωρινά επίπεδα** δεξιοτήτων και ικανοτήτων των μαθητών;
- Μαθαίνουν** οι μαθητές;
- Έχουν την ευκαιρία να **παρακολουθούν** την **πρόοδό** τους και τα **μαθησιακά αποτελέσματα**;
- Τι θέλει ο εκπαιδευτικός **να μάθουν όλοι οι μαθητές**;
- Πώς θα γνωρίζει** ο εκπαιδευτικός **πότε** κάθε μαθητής **έμαθε** κάτι;
- Τι γίνεται όταν ένας μαθητής **δεν μαθαίνει** αυτό που διδάχτηκε;
- Τι γίνεται όταν κάποιος μαθητής το γνωρίζει ήδη;

Αθροιστική/Τελική Αξιολόγηση είναι...

Ένα μέσον για να προσδιορίσουμε αν οι μαθητές έχουν κατακτήσει και κατανοήσει πληροφορίες, δεξιότητες, έννοιες η διαδικασίες.

Η τελική αξιολόγηση:

- Θα πρέπει να αντανakλά την διαμορφωτική αξιολόγηση που προηγήθηκε
- Θα πρέπει να ανταποκρίνεται στο διδαχθέν υλικό
- μπορεί να συνδέεται με έναν τελικό βαθμό η έλεγχο προόδου
- μπορεί να είναι μια μορφή εναλλακτικής αξιολόγησης.